

Gebe ve Emziren Kadınlarda Sigara Bıraktırma Programının Geliştirilmesi ve Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Projenin Amacı

Tütün bağımlılığı, dünyada ve ülkemizde hâlâ hastalıkların önlenabilir bir risk faktörü olarak önemli bir sorundur. Her yaş grubunun sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratmakla birlikte, engelliler, yaşlılar, gebeler ve emziren anneler tütün bağımlılığına bağlı riskler açısından özel gruplar arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı gebe ve emziren kadınlarda tütün ve tütün ürünlerinin kullanım sıklığını ve ikinci ve üçüncü el sigara dumanına maruziyetlerini incelemek ve kullananlarda sigarayı bıraktırmaya teşvik etmektir.

Kapsamı

Proje üç aşamalı bir yapıdan oluşmaktadır. Birinci aşamada kadınlarda sigara kullanım sıklığını belirlemek, ikinci aşamada sigara kullanan kadınlarda bırakmaya teşvik edecek bir müdahale programı uygulamak ve üçüncü aşamada ilgili birimlerde görev yapan sağlık profesyoneline güçlendirme eğitimi uygulamaktır.

İlk aşamada, İstanbul'da doğum oranı yüksek ve sağlık hizmet sunumu açısından merkezi konumda olan birden fazla kurumda gerçekleştirilecek çok merkezli tarama çalışması ile güncel ve temsiliyeti yüksek prevalans verilerinin elde edilmesi, literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemekte ve projenin özgün değerini oluşturmaktadır.

İkinci aşama, gebe ve emziren kadınlar gibi farmakoterapötik seçeneklerin sınırlı olduğu özel bir gruba yönelik olarak yapılandırılmış, davranışsal müdahale temelli bir programın geliştirilmesini içermektedir. Özellikle psikososyal müdahale temelli yapılandırılmış hibrit programın, grup seansları ve bireysel destek görüşmelerini içerecek şekilde uygulanması, Türkiye'de bu hedef gruba yönelik sahada uygulanabilirliği olan sistematik model örneklerinden biri olacaktır.

Son olarak gebe ve emziren kadınlar ile çalışan sağlık profesyonellerinin tütünle mücadele bağlamında güçlendirilmesini destekleyecek eğitimler ile sahada sürdürülebilir bir uygulama başlatılması planlanmaktadır.

Beklenen Çıktıları

- Gebe ve emziren kadınlara özgü biyopsikososyal gereksinimleri dikkate alan, kültürel olarak uyarlanmış, yapılandırılmış bir sigara bıraktırma müdahale programı geliştirilmiş olacaktır.
- Müdahale gruplarında ön test-son test sigara bırakma oranları, nüks sıklığı ve nikotin bağımlılık düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar ortaya konularak programın etkinliği bilimsel olarak değerlendirilecektir.
- Aile hekimleri, ebeler ve hemşireler tarafından birinci basamakta uygulanabilecek, eğitim materyalleri ve danışmanlık algoritmaları içeren standart bir uygulama paketi oluşturulacaktır.
- Elde edilecek sonuçlar, anne-çocuk sağlığı ve tütün kontrolü politikalarına entegrasyon için Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurumlara bilimsel dayanak sağlayacaktır.

Gebe ve Emziren Kadınlara Özgü Sigara Bıraktırma Müdahale Programı

Projenin Temel Unsurları:

Gebe ve Emziren Kadınlara Özel Biyopsikososyal Müdahale Programı

Biyopsikososyal gereksinimleri dikkate alan, kültürel olarak uyarlanmış, yapılandırılmış bir sigara bıraktırma müdahale programı geliştirilmiş olacaktır.

Bilimsel Kanıt Üretimi ve Etkinlik Değerlendirmesi

Müdahale gruplarında ön test-son test sigara bırakma oranları, nüks sıklığı ve nikotin bağımlılık düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar ortaya konularak programın etkinliği bilimsel olarak değerlendirilecektir.

Eğitim ve Danışmanlık için Standart Müdahale Paketi

Aile hekimleri, ebeler ve hemşireler tarafından birinci basamakta uygulanabilecek, eğitim materyalleri ve danışmanlık algoritmaları içeren standart bir uygulama paketi oluşturulacaktır.

Politika Geliştirilmesi için Bilimsel Dayanak

Elde edilecek sonuçlar, anne-çocuk sağlığı ve tütün kontrolü politikalarına entegrasyon için Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurumlara bilimsel dayanak sağlayacaktır.